

**Prognoza oddziaływania na środowisko
projektu
Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Orońsko
na lata 2014 - 2017 z
perspektywą do roku 2021**

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1. Podstawa prawna i cel Prognozy	4
1.2. Informacje o zawartości głównych celów programu i planu	5
1.2.1. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021 - aktualizacja	5
2. Powiązanie projektów z innymi dokumentami	6
3. Analiza stanu środowiska na terenie gminy Orońsko.....	7
3.1. Ogólna charakterystyka gminy Orońsko	7
3.2. Gleby.....	7
3.3. Wody podziemne	8
3.4. Wody powierzchniowe	8
3.5. Powietrze atmosferyczne.....	9
3.6. Zasoby przyrodnicze i lasy	10
3.6.1 Lasy	10
3.6.2 Pomniki przyrody	12
3.7. Różnorodność biologiczna	13
3.8. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	13
3.9. Gospodarka odpadami.....	13
4. Problemy ochrony środowiska na terenie gminy Orońsko istotne z punktu widzenia projektu POŚ dla gminy Orońsko.....	14
4.1. Degradacja gleb i powierzchni ziemi.....	14
4.2. Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych.....	14
4.2.1. Wody powierzchniowe	14
4.2.2. Wody podziemne	15
4.3. Powietrze atmosferyczne.....	15
4.4. Zasoby przyrodnicze	16
4.5. Hałas.....	16
5. Cele ochrony środowiska uznane za priorytetowe na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym oraz zakres i sposoby ich uwzględnienia w POŚ - identyfikacja, analiza i ocena	16
6. Analiza i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie Programu ochrony środowiska gminy Orońsko	20
7. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	22
8. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ dla gminy Orońsko.....	28
9. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie POŚ dla gminy Orońsko.....	29
10. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu POŚ.....	29
11. Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko ustaleń projektowanego dokumentu.....	30
12. Metody wykorzystane przy opracowaniu Prognozy.....	30
13. Metody analizy realizacji postanowień projektu POŚ.....	31
14. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	31

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	31
16. Spis materiałów źródłowych	33

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna i cel Prognozy

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla gminy Orońsko na lata 2014 - 2017 z perspektywą do roku 2021” jest art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.). Artykuł ten zobowiązuje organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to ze stosowaniem w prawodawstwie polskim postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

W związku z powyższym do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko – Wójt Gminy, na podstawie zapisu art. 51 ust. 1 w/w ustawy, został zobowiązany do sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego opracowania.

Zawartość niniejszej Prognozy wynika z art. 51 wspomnianej ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.). Niniejszy obowiązek został wykazany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie przy piśmie z dnia 13 kwietnia 2015 r. znak WOOŚ-I.411.60. 2015.DC

Natomiast Wojewódzki Państwowy Inspektor Sanitarny w opinii sanitarnej z dnia 16 listopada 2014 roku znak ZNS 90221.00126.2014.DB pozytywnie zaopiniował wniosek o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny opartej na Prognozie.

Prognoza oddziaływania na środowisko aktualizacji projektu Programu Ochrony Środowiska, dla Gminy Orońsko powinna :

1. Zawierać

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

2. Określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) cele ochrony środowiska ustalone na szczeblu krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentów,
- d) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na zdrowie, ludzi, wodę i powietrze.

3. Przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu
- b) rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy
- c) wpływ założeń i planowanych przedsięwzięć uwzględnionych w przedmiotowym projekcie dokumentu na wszystkie formy ochrony przyrody chronione z mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.),
- d) informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektu dokumentu powiązanych z tym dokumentem.

1.2. Informacje o zawartości głównych celów programu i planu

Projekt Programu Ochrony Środowiska dla gminy Orońsko zawiera następujące zagadnienia:

- omówienie aktualnego stanu prawnego,
- charakterystykę obszaru gminy (położenie geograficzne, sytuacja demograficzna, sytuacja gospodarcza, warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne, warunki przyrodniczo-krajobrazowe),
- diagnozę aktualnego stanu środowiska,
- cele kierunku działań i zadania w zakresie ochrony środowiska uznane za priorytetowe,
- prognozowane zmiany stanu środowiska,
- działania zmierzające do poprawy stanu środowiska,
- zadania strategiczne, w tym harmonogram realizacji planowanych przedsięwzięć,
- wnioski z prognozy oddziaływania projektu planu na środowisko,
- sposób monitoringu i oceny wdrażania programu.

1.2.1. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021 - aktualizacja

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko opracowany jest zgodnie z obowiązującym w czasie tworzenia Programu art. 14 ust. ustawy Prawo ochrony środowiska i określa w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- kierunki działań,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Analiza stanu środowiska na terenie Gminy Orońsko została przeprowadzona w oparciu o informacje :

- Mazowieckiego Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie
- Urzędu Gminy Orońsko
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko”, będący trzecią edycją dokumentu programowego określającego zadania w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami na terenie gminy Orońsko, stanowiący aktualizację dokumentu przyjętego w 2009 roku, należy postrzegać, jako potrzebę dopasowania celów, priorytetów i kierunków działań do obecnego stanu środowiska i wymagań wynikających z nowych przepisów ochrony środowiska UE oraz aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy i planów rozwojowych w tym zakresie.

W projekcie POŚ dla Gminy Orońsko przyjęto 5 obszarów priorytetowych i zdefiniowano 13 celów średniookresowych w ramach, których wyznaczono zadania.

Cele i priorytety sformułowane w projekcie POŚ dla Gminy Orońsko :

- **Obszar priorytetowy I - Poprawa jakości środowiska**

Cel średniookresowy: Poprawa jakości powietrza

Cel średniookresowy: Poprawa jakości wód

Cel średniookresowy: Racjonalna gospodarka odpadami

Cel średniookresowy: Ochrona powierzchni ziemi

Cel średniookresowy: Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

- **Obszar priorytetowy II – Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych**

Cel średniookresowy – Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

Cel średniookresowy – Zrównoważone wykorzystanie energii

Cel średniookresowy – Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi

- **Obszar priorytetowy III – Ochrona przyrody**

Cele średniookresowe - Ochrona walorów przyrodniczych

- **Obszar priorytetowy IV – Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego**

Cel średniookresowy – Ochrona przeciwpowodziowa

Cel średniookresowy – Transport substancji niebezpiecznych

Cel średniookresowy – Ochrona przeciwpożarowa

- **Obszar priorytetowy V – Edukacja ekologiczna społeczeństwa**

Cel średniookresowy – Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców

Dla osiągnięcia wyznaczonych działań opracowano działania w poszczególnych obszarach i przyporządkowano im szczegółowe zadania, planowane do realizacji, jako zadania priorytetowe (na lata 2014 - 2017) oraz zadania długofalowe (na lata 2018 - 2021). Priorytetowe zadania inwestycyjne na lata 2014 - 2017, ujęte w Programie dotyczą :

- ochrony powietrza atmosferycznego
- ochrony wód
- ochrony powierzchni ziemi
- gospodarki odpadami
- ograniczenia hałasu i promieniowania elektromagnetycznego
- ochrony przyrody
- edukacji ekologicznej
- nadzwyczajnych zagrożeń.

2. Powiązanie projektów z innymi dokumentami

Prognozę oddziaływania projektu POŚ dla Gminy Orońsko wykonano z wykorzystaniem następujących materiałów sporządzonych na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,

- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 – Ministerstwo Środowiska
- Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002r.
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Polityka Leśna Państwa,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 (aktualizacja),
- Program Małej Retencji dla Województwa Mazowieckiego,
- Program Zwiększania Lesistości dla Województwa Mazowieckiego do 2020 roku
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r. (aktualizacja),
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2007-2011 z uwzględnieniem lata 2012 - 2015 (aktualizacja),
- Strategia Rozwoju Powiatu Szydłowieckiego (aktualizacja) 2012 r.
- Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Orońsko 2007

Priorytety i zadania objęte projektem POŚ dla gminy Orońsko realizują cele środowiskowe ujęte w dokumentach strategicznych w zakresie ochrony środowiska zarówno na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym jak i gminnym.

3. Analiza stanu środowiska na terenie gminy Orońsko

3.1. Ogólna charakterystyka gminy Orońsko

Gmina Orońsko położona jest na terenie województwa mazowieckiego, w północnej części powiatu szydłowieckiego. Od północy gmina graniczy z gminą Wolanów od wschodu z gminami Kowala i Orońsko, od południa z gminą Jastrząb, a od południowego – zachodu w gminą Szydłowiec. W skład gminy wchodzi 19 sołectw. Położenie gminy Orońsko określają dane geograficzne 51° 19' N20° 59' E. Leży ona przy drodze krajowej E – 7 w odległości 15 km od Radomia.

Gmina zajmuje powierzchnię 8 195 ha, a struktura użytkowania gruntów przedstawia się następująco:

- użytki rolne	5 819 ha
w tym grunty orne	4 672 ha
łąki trwałe i pastwiska	1 038 ha
sady	109 ha
- lasy i grunty zadrzewione	1 618 ha
- pozostałe grunty	761 ha
- lasy i grunty leśne	950 ha
- tereny inne i nieużytki	406 ha

3.2. Gleby

Na obszarze gminy przeważają gleby pseudobielicowe nad glebami brunatnymi wylugowanymi i czarnymi ziemiami. W dolinach rzecznych występują gleby bagienne i pobagienne, zajęte przez użytki zielone. Na obszarze gminy największą powierzchnię zajmują gleby słabe i najslabsze.

Udział gleb w poszczególnych klasach bonitacyjnych wynosi odpowiednio: klasy I - III - 2%; klasy IVa i IVb - 38% oraz klasy V i VIz - 60%. Pod względem przydatności rolniczej w większości występują kompleksy glebowe: zbożowo – pastewny mocny (26%), zbożowo – pastewny (23 %), żytni bardzo dobry (4 %), żytni dobry (20 %), żytni bardzo słaby (25 %), pszenno-dobry (1 %) i pszenno-wadliwy (1 %).

Najcenniejsze gleby dla produkcji rolniczej występują w rejonie wsi Chronów, Guzów i Łaziska. Dominujące wśród użytków zielonych użytki słabe znajdują się w dolinach rzecznych i na tzw. smugach wśród piaszczystych pól, lasów i bagien. Użytki zielone średnie ze średnio żyznymi glebami występują we wsiach: Chronów, Orońsko, Łaziska, Ciepła i Bąków stanowią potencjalne rezerwy produkcji pasz w gminie. Przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne można dokonać jedynie w planie zagospodarowania przestrzennego.

Szczegółowej ochronie podlegają użytki rolne o wysokiej bonitacji, tzn. klas I - III, wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego oraz użytki rolne klas IV - VI - jeśli zostały wytworzone z gleb pochodzenia organicznego oraz lasy. W tych przypadkach zagospodarowanie gruntów na cele nierolnicze i nieleśne łączy się z uzyskaniem zgody na wyłączenie ich z produkcji rolniczej i leśnej. Znaczna część terenu gminy Orońsko zaliczana jest do obszarów o użytkach rolnych słabych i najsłabszych, także podlegających ochronie

3.3. Wody podziemne

Na terenie gminy występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych GZWP nr. 412, 413 Szydłowiec – Goszczewice. Występują tu następujące poziomy wodonośne: górnourajski, kredowy, czwartorzędowy. Poziom górnej kredy występujący w utworach górnej kredy wykształcony jest jako wapienie i margle. Od powierzchni terenu jest izolowany utworami słabo przepuszczalnymi. Poziom wodonośny w utworach kredy dolnej charakteryzują niskie parametry hydrogeologiczne. Poziom ten od powierzchni terenu jest izolowany utworami gliniastymi. Poziom wodonośny w utworach czwartorzędowych wykazuje brak ciągłości poziomu wodonośnego. Wody występują w piaskach zalegających lokalnie na glinach lub przewarstwieniach piaszczystych występujących w glonach zwałowych¹.

Poziom wód podziemnych na terenie gminy wahał się poziomie od 1,38 m ppt. do 4,27 m ppt.²

3.4. Wody powierzchniowe

Obszar gminy położony jest w dorzeczu rzeki Radomki - lewego dopływu Wisły. Przez zachodnią część gminy przepływa rzeka Szabasówka (lewy dopływ rzeki Radomki), która, stanowi odbiornik wód zbieranych na terenie gminy tj. Oronki i Młynówki. Rzeki mają charakter nizinny, o spadku nie przekraczającym 1,50⁰, co powoduje występowanie sezonowych podmokłości w szerszych odcinkach dolin. Występowanie w dolinach słabo przepuszczalnych mułków i ilów prowadzi do powstawania bagien, systemów szuwarowo - torfowych i gruntów organicznych miejscami torfowych. Długość rzek na terenie gminy wynosi 19,47 km, w tym;

- Szabasówki - 8,97 km z tego nieuregulowany odcinek 3,40 km,
- Młynówki – 1,97 km – uregulowana

¹ Program ochrony środowiska dla Gminy Orońsko na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

² PIG 2014

- Oronki – 8,53 km – uregulowana.

Na terenie gminy znajduje się 15 zbiorników wodnych małej retencji o łącznej powierzchni 180,63 ha i objętości 23 27,12 tys. m³.

Tabela 1. Wykaz zbiorników wodnych na terenie gminy Orońsko³

L.p.	Miejscowość	Pow. zbiornika [ha]	Zlewnia
1	Bąków	0,58	Szabasówka
2	Chałupki Łaziskie	6,00	Oronka
3	Chronów Kolonia	0,80	Oronka
4	Guzów	0,15	Oronka
5	Krogulcza Mokra	0,25	Oronka
6	Krogulcza Mokra	0,22	Oronka
7	Krogulcza Mokra	0,10	Oronka
8	Krogulcza Mokra	0,16	Oronka
9	Łaziska	0,09	Oronka
10	Łaziska Kolonie	0,09	Oronka
11	Orońsko Kaskada	0,40	Oronka
12	Orońsko Rolina	0,15	Oronka
13	Orońsko Zaborowie	130,00	Oronka
14	Walsnów	0,64	Szabasówka
15	Walsnów	41,00	Szabasówka
Razem		180,63	

Poza podstawową funkcją retencyjną, część ze zbiorników pełni funkcje: gospodarczą, hodowli ryb, rekreacyjną i przeciwpowodziową. Zbiornik w Chałupkach Łaziskich ze względu na atrakcyjne położenie w pięknym spokojnym otoczeniu lasów i łąk pełni funkcje rekreacyjną, stanowiąc idealne miejsce na wypoczynek i relaks dla mieszkańców jak również turystów. Sieć hydrograficzną uzupełniają stawy pełniące różne funkcje, najczęściej hodowlane. Największe stawy rybne znajdują się w Orońsku (o powierzchni 122,2 ha) i Walsnowie (o powierzchni 41,91 ha).

3.5. Powietrze atmosferyczne

Według zapisów ww. rozporządzenia w województwie mazowieckim klasyfikację dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu PM 2,5 i PM 10, tlenku węgla, benzenu oraz pyłu ołowiu, arsenu, niklu, kadmu i benzo(a)pirenu w pyłe PM 10 oraz ozonu wykonuje się w strefie mazowieckiej (PL, 1404) do której należy m.in. gmina Orońsko.

Na terenie gminy Orońsko nie ma punktów pomiaru zanieczyszczenia powietrza. Zlokalizowane najbliżej stanowisko pomiarowe na terenie strefy mazowieckiej znajduje się w Belsku Dużym w odległości 70 km na kierunku północnym.

³ Program ochrony środowiska dla Gminy Orońsko na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

Tabela 2. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia⁴

Nazwa strefy-mazowiecka	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													
	SO ₂	NO ₂	PM 2,5*	PM 2,5**	PM10	Pb	As	Cd	Ni	C ₆ H ₆	B/a/P	O ₃ **	O ₃ ***	CO
Rok 2013	A	A	C	C2	C	A	A	A	A	A	C	A	D2	A

* wg poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, ** wg poziomu docelowego, *** wg poziomu celu długoterminowego

Wyniki zawarte w tabeli 2 wykazują przekroczenia stężeń pyłu PM_{2,5}, PM₁₀, B/a/P. W przypadku pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla, CO, benzen C₆H₆, ołów Pb, arsen As, kadm Cd, nikiel Ni standardy imisyjne na terenie analizowanej strefy były dotrzymane.

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony roślin⁵

Nazwa strefy – mazowiecka	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
	SO ₂	NO _x	O ₃ (AOT40)	
Rok 2013	A	A	poziom docelowy	poziom celu długoterminowego
			A	D2

Wyniki zawarte w tabeli 3 nie wykazują wysokiego poziomu stężeń w przypadku oznaczenia SO₂ i NO_x. Natomiast poziomy celu długoterminowego dla ozonu według kryterium ochrony roślin zostały przekroczone.

Analiza otrzymanych poziomów stężeń monitorowanych zanieczyszczeń w 2013 r. wskazuje na ścisłą zależność zmierzonych stężeń od warunków pogodowych. Zima spowodowała wysoką emisję zanieczyszczeń, pochodzących ze spalania paliw na cele grzewcze, co bezpośrednio przełożyło się na wysoki poziom emisji tych zanieczyszczeń, szczególnie w obszarach, gdzie dominująca jest powierzchniowa emisja indywidualna.

3.6. Zasoby przyrodnicze i lasy

3.6.1 Lasy

Powierzchnia gruntów leśnych w gminie zajmuje powierzchnię 1 572,1 ha przy lesistości 18,6 %. Na lasy publiczne przypada 1 058,2 ha. W mniejszości pozostają lasy prywatne 469,0 ha⁶.

Rozmieszczenie lasów obszaru gminy jest nierównomierne. Największe kompleksy leśne występują w sołectwach: Chronówek, Krogulcza Mokra i Krogulcza Sucha, Helenów i Śniadków oraz przy stawach w Wałsnowie i Orońsku. W lasach obszaru gminy przeważają siedliska borowe - bór mieszany świeży, bor mieszany wilgotny, bór świeży z dominacją

⁴ <http://www.wios.warszawa.pl/pl/publikacje-wios/publikacje/962,Roczna-Ocena-Jakosci-Powietrza-w-województwie-mazowieckim-Raport-za-rok-2013.html>

⁵ <http://www.wios.warszawa.pl/pl/publikacje-wios/publikacje/962,Roczna-Ocena-Jakosci-Powietrza-w-województwie-mazowieckim-Raport-za-rok-2013.html>

⁶ http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_ceilter.display?p_id=688063&p_token=0.9540986521197354

drzewostanu sosny. Poza nimi występują również gatunki drzew: olsza, brzoza, dąb, jodła, świerk, modrzew, jesion, osika, wiąz i buk. Znaczny jest także udział lasu mieszanego, w którym oprócz sosny występują w szerszym zakresie: dąb, brzoza, jodła i olsza oraz olsu z dominującą olszą. W mniejszym zakresie występują lasy: jesionowy, świeży i wilgotny. W obrębie gminy Orońsko zadrzewienia występujące w postaci pojedynczych drzew i krzewów lub ich małych skupisk zajmują powierzchnię ogólną 54 ha. Zadrzewienia te przybierają formy: przywodne (rejon rzeki Szabasówki z dopływami i stawy w Orońsku), przydrożne - towarzyszą drogom i innym ciągom komunikacyjnym, śródpolne - rozproszone w okolicach terenów rolnych (zwłaszcza wschodnia część gminy) i przyzagrodowe. Z powodu niskiego stopnia lesistości gminy zadrzewienia pełnią bardzo ważne funkcje: zwiększają wodną retencję i chronią zlewnie źródłowe, przeciwdziałają wodnej i wietrznej erozji gleby, chronią przed zanieczyszczeniami atmosferycznymi pochodzącymi z komunikacji drogowej i innych źródeł emisji, zwiększają atrakcyjność turystyczno -rekreacyjną terenu.

Bardzo istotne znaczenie ekologiczne, wodochronne, hydrologiczne, glebochronne, klimatyczno - higieniczne oraz krajobrazowe pełnią występujące głównie w dolinach rzek i cieków wodnych (szczególnie skupione przy stawach w Orońsku) częściowo naturalne zbiorowiska roślinności łąkowo - pastwiskowej. W dolinach rzecznych, głównie rzeki Szabasówki i jej dopływów jak również w miejscach wilgotnych i zatorfowanych w rejonach sołectw: Baków, Wałsnów, i w okolicach Krogulczy Suchej, Dąbrówki Zabłotniej oraz przy stawach w Orońsku występują zespoły szuwarowo - torfowiskowe. Zbiorowiska te pełnią obszar naturalnej retencji i poziomu wód podziemnych oraz charakteryzują się specyficznymi walorami przyrodniczymi - szata roślinna zawiera gatunki chronione, rzadkie i ginące, warunkując zarazem byt grupie zwierząt, szczególnie ptaków wodno - błotnych⁷.

Lasy prywatne spełniają głównie funkcje gospodarcze, w mniejszym stopniu ekologiczne, wpływając korzystnie na klimat lokalny, warunki glebowe, stosunki wodne i równowagę biologiczną w środowisku przyrodniczym.

Wg. regionalizacji przyrodniczo - leśnej lasy gminy Orońsko są położone w VI Krainie Małopolskiej dzielnicy radomsko - Iłżeckiej, Mezoregion Równina Radomsko - Kozińska. Na terenie gminy występują lasy ochronne, których powierzchnia wynosi 553,95 ha, w tym⁸ :

- lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne o łącznej powierzchni 15,38 ha (Łaziska)
- lasy wodochronne o łącznej powierzchni 194,86 ha (Chronów Łaziska, Wałsnów);
- lasy wodochronne, stanowiące drzewostany trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, o łącznej powierzchni 49,41 ha (Dąbrówka Zabłotnia);
- lasy wodochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, o powierzchni łącznej 30,13 ha (Orońsko Górki, Chronów);

^{7 7} Program ochrony środowiska dla Gminy Orońsko na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

⁸ Nadleśnictwo Radom 2014

- lasy stanowiące drzewostany trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, o powierzchni łącznej 94,5 ha (Dąbrówka Zabłotnia);

- lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, o powierzchni łącznej 169,67 ha (Krogulcza, Orońsko - Kaczenice, Helenów, Chronów, Łaziska, Orońsko Szkółka, Guzów, Orońsko).

Lasy prywatne spełniają głównie funkcje gospodarcze, w mniejszym stopniu ekologiczne, wpływając korzystnie na klimat lokalny, warunki glebowe, stosunki wodne i równowagę biologiczną w środowisku przyrodniczym.

3.6.2 Pomniki przyrody

Na terenie gminy występuje 7 pomników przyrody ożywionej. Zgodnie z rozporządzeniem nr 67 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 roku w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu szydłowieckiego (DUWM 2008.194.7028) znajdują się następujące pomniki przyrody ożywionej :

1. Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) Orońsko – Nadleśnictwo Radom obr. Radom oddz. 124 a - obw. 251 cm, wys. 22 m.
2. Olsza czarna (*Alnus glutinosa*) Łaziska – Park zabytkowy, działka nr ewid 82/4 - obw. 290 cm wys.22 m.
3. Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) 9 szt. Orońsko – Szkółka Leśna Nadleśnictwo Radom, Obręb Radom działka nr. ewid. 232 – obw. 215 cm – 385, wys. 19 – 24 m.
4. Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) 7 szt. Orońsko - Szkółka Leśna Nadleśnictwo Radom, Obręb Radom działka nr. ewid. 232 – obw. 225 – 375 cm, wys. 20 – 23 m.
5. Klon zwyczajny (*Acer platanoides*) 11 szt. Orońsko - Szkółka Leśna Nadleśnictwo Radom, Obręb Radom działka nr. ewid. 232 – obw. 200 - 310 cm, wys. 16 – 23 m.
6. Jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*) 12 szt. Orońsko - Szkółka Leśna Nadleśnictwo Radom, Obręb Radom działka nr. ewid. 232 – obw. 180 - 280 cm, wys. 15 – 23 m.
7. Wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*) Orońsko - Szkółka Leśna Nadleśnictwo Radom, Obręb Radom działka nr. ewid. 232 – obw. 365 cm, wys. 25 m.

3.6.3 Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne są pozostałościami ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne "oczka wodne", kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płyty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp. Na terenie gminy ustanowiono 5 użytków ekologicznych.

Zgodnie z rozporządzeniem Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 08 lipca 2005 r. w sprawie użytków ekologicznych (DUWM.2005.175.5572), rozporządzeniem Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych (DUWM.2007.138.3651) na terenie gminy Orońsko występują użytki ekologiczne w miejscowościach:

- Krogulcza Sucha – pow. 79 ha – dół po eksploatacji torfu
- Kolonia Chronów – pow. 56 ar – teren zabagniony

- Łaziska – pow. 4,26 ha – teren silnie wilgotny
- Łaziska – pow. 2,56 ha - bagno
- Łaziska – 1,82 ha – dolina rzeki Szabasówki.

3.7. Różnorodność biologiczna

Występują tu gatunki chronione, do których zaliczono m.in. rókiet pospolity (*Pleurozium schreberi* (Willd.) Mitten.), lilię złotogłów (*Lilium martagon* L.), płonnik pospolity (*Polytrichum commune*) i wawrzynek wilczyko (*Daphne mezereum* L.)⁹.

Dużym zagrożeniem dla zasobów przyrody w gminie jest antropopresja, która niesie za sobą wymieranie gatunków, a w konsekwencji ubożenie ekosystemów i zmniejszanie lokalnej bioróżnorodności. Głównym zagrożeniem dla gatunków roślin jest zmiana charakteru ich siedlisk. Działalność człowieka zmierza do coraz lepszego wykorzystania gruntów ornych, co powoduje istotne zmiany we florze gminy. Straty w bioróżnorodności spowodowane są m.in. poprzez wylesianie, zabiegi pielęgnacyjne w lasach, wypalanie traw, powstawanie „dzikich” wysypisk śmieci oraz zanieczyszczenie wód.

3.8. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 7 na której nie przeprowadzano pomiaru hałasu komunikacyjnego.

Przez obszar gminy przebiegają linie energetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia. Od stacji transformatorowych doprowadzana jest energia do odbiorców przyłączami.

Na terenie gminy Orońsko zlokalizowane jest punktowe źródło promieniowania elektromagnetycznego – 1 antena urządzenia nadawczo-odbiorczego pracującego w stacji bazowej telefonii komórkowej. Jest ono usytuowane w miejscowości Krogulcza Sucha.

Na terenie gminy nie były prowadzone kontrolne pomiary poziomów pól promieniowania elektromagnetycznego w środowisku.

3.9. Gospodarka odpadami

• Odpady komunalne

Ilość zebranych nieselektywnie odpadów w latach 2010 - 2013 waha się od 201,21 do 281,88 Mg i potwierdza nieznaczny wzrost o 80,67 Mg. Największa ilość została odnotowana w 2012 roku natomiast najniższa w 2010 roku.

Największą ilość odpadów zebrano selektywnie na terenie gminy w 2013 roku, natomiast najmniejszą w 2012 roku. Ogólnie w latach 2012 – 2013 odnotowano na terenie gminy wzrost ilości zebranych selektywnie odpadów o 4,66 Mg.

Zbiórka selektywnych odpadów wielkogabarytowych i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego była prowadzona w 2013 roku. Łączna ilość zebranych odpadów wyniosła 11,13 Mg.

• Nieczynne składowisko odpadów

Na terenie gminy Orońsko w miejscowości Guzów znajduje się nieczynne składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, które było eksploatowane w latach 1994 - 2012. Składowisko będzie poddane rekultywacji. Obiekt zajmuje teren o powierzchni 2,10 ha,

⁹ Nadleśnictwo Radom 2014

w tym na część eksploatowaną przypadało 1,30 ha. Składowisko ma charakter podpoziomowo – nadpoziomowy. Jego pojemność wynosi 51 350 m³, a stopień zapelnienia 58 % na koniec 2012 roku. Składowisko posiada naturalne uszczelnienie dna. Największą ilość odpadów komunalnych zdeponowano w 2012 roku, a najmniejszą w roku 2010. Niniejsze potwierdza wzrost masy zdeponowanych odpadów w latach 2010 – 2013 o 344,55 Mg przy średniej 812,70 Mg.

- **Odpady niebezpieczne i inne niż niebezpieczne**

Na tym terenie nie była prowadzona zbiórka odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych za wyjątkiem zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Poza tym wspomniane odpady mogły trafiać do strumienia odpadów komunalnych.

- **Mogilnik**

Na terenie gminy w miejscowości Orońsko, w odległości 100 m na północ od drogi Orońsko-Dąbrówka Zabłotnia był zlokalizowany mogilnik. Teren ten został zrekultywowany o powierzchni 147,375 m² poprzez wypełnienie wykopów mączką dolomitową, następnie czystym gruntem oraz warstwą humusu, w którym zaimplantowano sadzonki drzew i krzewów. W ramach sieci monitoringu lokalnego zainstalowano 3 piezometry o głębokościach: 5,5 m; 6,0 m i 6,0 m.¹⁰

4. Problemy ochrony środowiska na terenie gminy Orońsko istotne z punktu widzenia projektu POŚ dla gminy Orońsko

4.1. Degradacja gleb i powierzchni ziemi

Na terenie gminy Orońsko nie prowadzono monitoringu chemizmu gleb ornych. Najbliższy punkt w którym prowadzono takie badania w latach 1995 – 2010 znajduje się na terenie gminy Wierzbica w miejscowości Polany. Odczyn pH (H₂O) wahał się od 6,5 do 6,1, co wykazało spadek. Zawartość całkowita azotu, a także metali alkalicznych wykazał spadek. Za korzystny uznano spadek zawartości w badanych glebach mikroelementów (kadm, miedź, chrom, nikiel i cynk). Nieznacznymi wahaniami wyróżniała się zawartość ołowiu¹¹.

Główne zagrożenia i problemy:

- naturalne zagrożenie gleb procesami erozyjnymi,
- zakwaszenie gleb obniżające ich przydatność rolniczą,
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana rozbudową infrastruktury technicznej zaopatrzenia w energię, wodę, a także rozbudową sieci drogowej,
- lokalne zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi głównie w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych.

4.2. Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych

4.2.1. Wody powierzchniowe

Na terenie gminy nie jest usytuowany punkt badania stanu jakości wód powierzchniowych. Badaniami monitoringu były objęte wody powierzchniowe przepływające przez teren gminy poza jej granicami tj.:

¹⁰http://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0CCwQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.wios.warszawa.pl%2Fdownload%2F1%2F2133%2FRaportmogilniki2012.pdf&ei=Nca3U9HcJ-biywOliYKQAg&usq=AFQjCNFBvCEQA29qQsFQ74pRZiJyqw7fvQ&sig2=L_rGYVGc2sSacnJhusyXnQ&bvm=bv.70138588,d.bGQ

¹¹ http://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=267

- Szabasówka od Kobyłki do ujścia

Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego i stanu chemicznego rzek w JCW - ocena za lata 2010 - 2012

Stan / potencjał ekologiczny badanych wód był dobry i powyżej dobrego na podstawie II klasy elementów biologicznych¹².

4.2.2. Wody podziemne

Na terenie gminy w miejscowości Guzów znajduje się punkt nr 289 (20° 58' 13", 51° 19' 55") badania wód podziemnych. Wody podziemne na terenie gminy w latach 2010 – 2012 charakteryzowała III klasa czystości¹³. Niniejsze wynika ze stężenia anionu wodorowęglanowego (HCO₃) w wodach podziemnych.

Główne zagrożenia i problemy:

- dysproporcja pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze gminy,
- nieszczelne szamba,
- niewłaściwe odprowadzanie ścieków: odprowadzanie ścieków do rowów przydrożnych, cieków wodnych, na pola itp.,
- stosowanie nawozów chemicznych, w miejscach gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią,
- niekorzystny wpływ ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze spływów powierzchniowych.

4.3. Powietrze atmosferyczne

Duży udział w zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego zwłaszcza w obrębie zwartej, istniejącej zabudowy ma spalanie węgla, emitowane głównie z palenisk domowych

Ponadto źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Orońsko są:

- procesy technologiczne i procesy energetycznego spalania paliw (na terenie gminy funkcjonują kotłownie komunalne),
- emisja komunikacyjna (ze względu na natężenie ruchu, pojazdy przemieszczające się drogami: drogą krajową nr 7 oraz drogami powiatowymi i gminnymi, które są podstawowym źródłem zanieczyszczenia powietrza), stwarza zagrożenie dla środowiska w pobliżu dróg o znacznym natężeniu ruchu kołowego.
- emisja niska (indywidualne gospodarstwa domowe ogrzewane są poprzez własne kotłownie węglowe lub piece), ma duży wpływ na stan czystości powietrza (benzo/a/piren, pył PM 2,5 i 10), która pochodzi z lokalnych kotłowni, palenisk indywidualnych. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają jakichkolwiek urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową.

Tabela 4. Wykaz obiektów mogących pogorszyć stan środowiska na terenie gminy Orońsko

Rodzaj obiektu	Ilość	Lokalizacja
Droga krajowa	1	Nr 7
Oczyszczalnia ścieków	3	Łaziska, Orońsko, Guzów Kolonia

¹² <http://www.wios.warszawa.pl/pl/monitoring-srodowiska/monitoring-wod/monitoring-rzek/813,Monitoring-rzek-w-latach-2010-2012.html>

¹³ http://www.wios.warszawa.pl/ftp/dokumenty/zalaczniki/Zalacznik_nr_1-2012.pdf

Linia kolejowa	2	Radom - Kielce Radom – Tomaszów Mazowiecki
Stacje paliw płynnych i gazowych	1	Dobrut
Ośrodek zdrowia	1	Orońsko
Nieczynne składowisko odpadów	1	Guzów

Źródło: UG Orońsko

Główne zagrożenia i problemy:

- Zanieczyszczenia komunikacyjne związane ze wzrostem ruchu samochodowego
- Lokalna uciążliwość niskiej emisji: indywidualne paleniska domowe wykorzystujące węgiel złej jakości.

4.4. Zasoby przyrodnicze

Na terenie gminy Orońsko znajdują się :

- Użytki ekologiczne o powierzchni - 9,99 ha
- Pomniki przyrody – szt. 7

Główne zagrożenia i problemy:

- wypalanie łąk,
- gospodarka leśna
- zarastanie łąk i pastwisk w wyniku naturalnej sukcesji,
- zmiany stosunków wodnych.

4.5. Hałas

Na stan akustyczny środowiska ma wpływ wiele czynników, wśród których należy wyróżnić uwarunkowania wynikające z położenia gminy : wielkość zajmowanego obszaru, zaludnienie, stopień urbanizacji oraz rozwoju szlaków komunikacyjnych. Na terenie gminy występują drogi : krajowa, powiatowe i gminne. Znaczna część tych dróg przebiega przez tereny zabudowane, z których większość, to tereny o funkcji mieszkaniowej, wymagającej zapewnienia komfortu akustycznego. Sąsiedztwo wymienionych dróg, jakości stanu akustycznego środowiska powoduje, że obszary te należy sklasyfikować, jako miejsca potencjalnego zagrożenia hałasem komunikacyjnym - drogowym. Przeprowadzenie modernizacji nawierzchni przyczyni się do znacznego polepszenia klimatu akustycznego w obszarze gęstej zabudowy mieszkaniowej. Dalsze działania wyciszania hałasu komunikacyjnego powinny przebiegać w kierunku poprawy stanu technicznego dróg.

Hałas emitowany przez przemysł, nie stanowi na terenie gminy dużej uciążliwości dla środowiska i ludzi. Możliwości izolowania oraz ograniczania tego typu hałasu powinno przyczynić się do poprawy klimatu akustycznego terenów przemysłowych.

Główne zagrożenia i problemy:

- niekorzystne zjawisko rozszerzania się obszarów zagrożonych hałasem samochodowym.

5. Cele ochrony środowiska uznane za priorytetowe na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym oraz zakres i sposoby ich uwzględnienia w POŚ - identyfikacja, analiza i ocena

Dla ustalenia celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko, wykorzystano wymienione już uprzednio trzy główne i uzupełniające się nawzajem dokumenty polityki krajowej (Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016, Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na

lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014r. (aktualizacja) i Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014).

Polityka Ekologiczna Państwa zakłada, że zasadą stanowiącą nadrzędne kryterium rozwiązań strategicznych powinna być konstytucyjna zasada zrównoważonego rozwoju, którą należy stosować wraz z zasadami pomocniczymi i konkretyzującymi.

Dlatego należy przyjąć, że: cele ochrony środowiska w gminie Orońsko oraz zasady realizacji tych celów są w najwyższym stopniu zbieżne z odpowiadającymi im celami oraz zasadami polityki ekologicznej ustanowionymi na poziomie międzynarodowym i krajowym.

Celem nadrzędnym polityki ekologicznej województwa mazowieckiego jest:

Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku - kierunki działań – wymiar terytorialny :

Konkurencyjność

- Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji
- Produkcja energii ze źródeł odnawialnych

Spójność

- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska
- Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie
- Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej
- Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym
- Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwienie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń

Radomski obszar strategicznej interwencji

Radomski obszar strategicznej interwencji leży na południu województwa mazowieckiego i niemal w całości pokrywa się z radomskim obszarem statystycznym NTS 3. Od południa radomski OSI sąsiaduje z województwem świętokrzyskim, na terenie którego w pasie przygranicznym wyznaczono cztery obszary problemowe: obszar Aglomeracji Świętokrzyskiej, obszar o średnich warunkach rozwoju społeczno-gospodarczego, obszar Doliny Wisły oraz obszar strukturalnie słaby, nieposiadający atrakcyjnych czynników rozwoju.

Misja Powiatu Szydłowieckiego :

Powiat Szydłowiecki przyjazny ludziom i środowisku, stwarzający warunki do harmonijnego rozwoju, rosnącej jakości życia i zamożności, sprzyjający realizacji dążeń i aspiracji mieszkańców

Cele strategiczne dla Powiatu Szydłowieckiego :

- Poprawa jakości życia mieszkańców Powiatu Szydłowieckiego oraz budowa społeczeństwa informacyjnego
- Zwiększanie konkurencyjności powiatu w układzie regionalnym
- Wzrost spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej powiatu w warunkach zrównoważonego rozwoju

Cele pośrednie dla Powiatu Szydłowieckiego:

- Rozwój usług publicznych
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej
- Promocja integracji społecznej
- e-Rozwój Powiatu Szydłowieckiego
- Rozwój kapitału ludzkiego
- Stymulowanie rozwoju gospodarczego i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
- Gospodarka i rynek pracy otwarty dla wszystkich
- Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości
- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego
- Środowisko, zapobieganie zagrożeniom i energetyka
- Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji

Cele polityki ekologicznej dla Powiatu Szydłowieckiego

Cele strategiczne dla Powiatu Szydłowieckiego w zakresie ochrony środowiska:

- Wzrost spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej powiatu w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Cele pośrednie dla Powiatu Szydłowieckiego w zakresie ochrony środowiska:

- Środowisko, zapobieganie zagrożeniom i energetyka.
- Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji.

Wśród najważniejszych kryteriów, branych pod uwagę przy formułowaniu priorytetów w skali gminy, należy wymienić:

1. Wymogi wynikające z ustawy "Prawo ochrony środowiska", ustawy o odpadach i ustawy "Prawo Wodne" oraz innych ustaw komplementarnych,
2. Zgodność z celami zawartymi w Polityce Ekologicznej Państwa,
3. Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r. (aktualizacja),
4. Strategię Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 (aktualizacja),
5. Strategia Rozwoju Powiatu Szydłowieckiego (aktualizacja) 2012 r.
6. Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Orońsko 2007
7. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
8. Skalę dysproporcji pomiędzy aktualnym stanem środowiska, a wymaganym przez prawo.

Biorąc pod uwagę powyższe kryteria sformułowano następującą listę działań priorytetowych w następujących obszarach:

➤ **Ochrona powietrza atmosferycznego**

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy obejmują:

- przeciwdziałanie niskiej emisji:
- zmniejszenie zapotrzebowania na energię
- termomodernizację budynków, modernizacja źródeł ciepła
- modernizację dróg na terenie gminy w celu zmniejszenia emisji spalin
- budowę tras rowerowych.

➤ **Ochrona wód**

Działania w zakresie poprawy jakości wód na terenie gminy obejmują:

- racjonalizację gospodarki wodnej
- modernizację ujęć wody i rozbudowę sieci wodociągowych
- rozbudowę sieci kanalizacyjnej
- budowę i modernizację oczyszczalni ścieków
- budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach o zabudowie rozproszonej
- melioracje podstawowe cieków wodnych i szczegółowe na terenie gruntów ornych

➤ **Ochrona powierzchni ziemi**

W zakresie ochrony powierzchni ziemi szczególne znaczenie w rozpatrywanym okresie zostało przypisane realizacji następujących zagadnień:

- ochrony gleby przed erozją wietrzną i zakwaszaniem
- przeciwdziałania degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno - błotnych przez czynniki antropogeniczne
- ograniczania spływu zanieczyszczeń azotowych ze źródeł rolniczych
- zagospodarowania gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacyjnej
- rekultywacji gleb zdegradowanych
- zmiany istniejących gospodarstw rolnych na potrzeby agroturystyki
- rozwój rolnictwa ekologicznego
- prowadzenie badań określających zanieczyszczenia gleb użytkowanych rolniczo

➤ **Gospodarka odpadami**

W zakresie gospodarki odpadami szczególne znaczenie w rozpatrywanym okresie zostało przypisane realizacji następujących zagadnień :

- rozwój selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym ulegających biodegradacji,
- utworzenie punktu dobrowolnego gromadzenia odpadów
- organizacja zbiórki odpadów niebezpiecznych
- eliminowanie powstawania „dzikich” wysypisk odpadów
- usuwanie wyrobów zawierających azbest

➤ **Ograniczenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego**

Realizacja głównych zadań w ograniczaniu hałasu powinna dotyczyć :

- podjęcia kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe (np. poprzez ograniczenie prędkości)
- wymiany stolarki okiennej w budynkach podległych szczególnej ochronie
- modernizacji dróg (poprawa stanu nawierzchni).

Do działań zaliczanych w ramach minimalizacji oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego na terenie gminy należy:

- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania m.in. wokół urządzeń elektroenergetycznych,

radiokomunikacyjnych i radiolokacyjnych, gdzie jest rejestrowane przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

➤ **Ochrona przyrody**

Działania w zakresie ochrony przyrody powinny obejmować:

- określenie obszarów predysponowanych do objęcia ochroną prawną
- realizację programu zalesień, ochrony zasobów leśnych (zwiększenie lesistości, utrzymanie wielofunkcyjności lasów i wzmożenie ich korzystnego oddziaływania na środowisko zwiększenie funkcji ochronnej, wodochronnej i klimatotwórczej)
- realizację ochrony istniejących zbiorników wodnych
- wykorzystania terenów o znaczących walorach przyrodniczych dla rozwoju agroturystyki
- ochronę terenów cennych przyrodniczo
- utrzymanie terenów zieleni przy drogach gminnych.

➤ **Edukacja ekologiczna**

Działania w zakresie edukacji ekologicznej powinny obejmować:

- rozwój terenowej infrastruktury edukacyjnej
  - organizowanie konkursów, warsztatów, seminariów z zakresu wiedzy ekologicznej
  - edukację ekologiczną mieszkańców w zakresie możliwości oszczędzania energii
  - edukację przyrodniczo – leśną ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i właściwych metod ochrony przyrody
  - upowszechnianie dobrej praktyki rolniczej i leśnej, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego
  - prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających o szkodliwości spalania odpadów i wypalaniu traw
  - edukację i informację w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi popularyzację odnawialnych źródeł energii.
- **Nadzwyczajne zagrożenia**

Podejmowanie działań w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń powinno obejmować:

- eliminowanie lub zmniejszanie skutków dla środowiska z tytułu nadzwyczajnych zagrożeń.

6. Analiza i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie Programu ochrony środowiska gminy Orońsko

Po analizie projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko na podstawie listy działań priorytetowych zidentyfikowano rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko, głównie lokalnym. Ich oddziaływanie będzie skutkowało poprawą stanu środowiska na danym terenie.

W tabeli 5 przedstawiono listę przedsięwzięć priorytetowych gminy Orońsko na lata 2014 – 2021

Tabela 5. Lista przedsięwzięć priorytetowych gminy Orońsko na lata 2014 – 2021

L.p.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna
1.	Budowa/modernizacja dróg gminnych : Orońsko, Bąków, Krogulcza Mokra, Dobrut, Guzów, Chronów	Wójt Gminy
2.	Budowa/modernizacja ciągów pieszych przy drogach gminnych i powiatowych w Orońsku, Helenowie, Krogulczy Suchej	Wójt Gminy, Starosta
3.	Budowa obwodnicy Radomia i drogi krajowej nr S7 o parametrach drogi ekspresowej na odcinku: koniec obwodnicy Radomia – granica województwa mazowieckiego	GDDKiA
4.	Realizacja obowiązku oszczędności energii przez jednostki sektora publicznego	Wójt Gminy
5.	Termomodernizacja budynków jednostek organizacyjnych Gminy	Wójt Gminy
6.	Modernizacja sieci elektroenergetycznych ŚN i NN w miejscowości Orońsko	PGE
7.	Przyłączenia do sieci elektroenergetycznych nowych odbiorców	PGE
8.	Przebudowa sieci elektroenergetycznej : Orońsko ŚN 1,2 ,NN 2,2	PGE
9.	Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych i gminnych	Starosta, Wójt Gminy
10.	Budowa sieci kanalizacyjnej : Orońsko	Wójt Gminy
11.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Łaziskach	Wójt Gminy
12.	Budowa systemu przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach pozbawionych kanalizacji	Wójt Gminy
13.	Modernizacja stacji uzdatniania wody: Dobrut	Wójt Gminy
14.	Rozbudowa sieci wodociągowej: Orońsko	Wójt Gminy
15.	Popularyzacja ograniczania wykorzystywania wód podziemnych dla innych potrzeb niż potrzeby socjalno-bytowe mieszkańców	Wójt Gminy
16.	Uwzględnianie w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego gmin ochrony głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)	Wójt Gminy
17.	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów w gminie	Wójt Gminy
18.	Likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów	Wójt Gminy
19.	Usuwanie wyrobów azbestowych (aktualizacja programu usuwania wyrobów azbestowych)	Wójt Gminy
20.	Rekultywacja nieczynnego składowiska odpadów w Guzowie	Wójt Gminy,
21.	Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży	Wójt Gminy
22.	Zwiększanie odzysku odpadów w wyniku wstępnej segregacji	Wójt Gminy
23.	Prowadzenie badań określających zanieczyszczenie gleb użytkowanych rolniczo	Wójt Gminy, IUNG
24.	Ograniczenie redukcji wartościowych powierzchni gruntów rolnych przez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	Wójt Gminy
25.	Upowszechnienie dobrej praktyki rolniczej	MODR
26.	Wsparcie restrukturyzacji produkcji rolnej poprawa, jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej	Izba rolnicza, MODR , ARiMR, Wójt Gminy
27.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia pól elektromagnetycznych	Wójt Gminy

28.	Racjonalne wykorzystanie wód podziemnych na cele komunalne i przemysłowe	Wójt Gminy
29.	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła	Wójt Gminy
30.	Opracowanie i przyjęcie dokumentacji dot. zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe (założenia do planu i plan)	Wójt Gminy
31.	Ochrona wyrobisk przed zanieczyszczeniami i niewłaściwą rekultywacją	Wójt Gminy
32.	Określenie obszarów predysponowanych do objęcia ochroną prawną	RDOŚ, Zarząd Województwa, Wójt Gminy
33.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach lokalizacyjnych nakazów i zakazów obowiązujących na terenach przyrodniczych prawnie chronionych oraz innych uwarunkowań przyrodniczych	Wójt Gminy
34.	Budowa, modernizacja i pielęgnacja parków i zieleni	Wójt Gminy
35.	Rzeka przewidziana do modernizacji: Szabasówka	WZMiUW
36.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń w zakresie poważnych awarii przemysłowych	Wójt Gminy
37.	Propagowanie zasad przeciwdziałania zagrożeniom pożarowym w lasach	RDLP, Wójt Gminy
38.	Modernizacja i wyposażenie jednostek straży pożarnych	Wójt Gminy
39.	Szerzenie wiedzy ekologicznej na wszystkich poziomach edukacji	Wójt Gminy
40.	Organizowanie konkursów, warsztatów, seminariów z zakresu wiedzy ekologicznej	Wójt Gminy
41.	Popularyzacja odnawialnych źródeł energii	Wójt Gminy
42.	Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie możliwości oszczędzania energii	Wójt Gminy
43.	Wykorzystanie energii odnawialnej	Wójt Gminy, inwestorzy
44.	Popularyzacja ograniczania wykorzystywania wód podziemnych dla innych potrzeb niż potrzeby socjalno-bytowe mieszkańców	Wójt Gminy

Źródło : opracowano na podstawie danych UG Orońsko

Dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2010 Nr 213 poz. 1397) nakładany jest obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Wymienione w tabeli 5 działania wynikają w większości z konieczności spełniania zarówno krajowych wymagań prawnych, jak i wymagań międzynarodowych m. in. wynikających z uregulowań Unii Europejskiej.

7. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Zadaniem aktualizacji POŚ dla Gminy Orońsko jest przedstawienie zakresu działań koniecznych dla zapewnienia ochrony środowiska. Głównym celem Prognozy jest określenie

możliwych skutków i oddziaływań na środowisko, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji aktualizacji POŚ

Tabela 6. Matryca wpływów zagadnień na poszczególne elementy ochrony środowiska

Zagadnienie	Kierunek działań	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rosliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra mineralne
Ochrona powietrza atmosferycznego	Budowa/modernizacja dróg gminnych : Orońsko, Bąków, Krogulcza Mokra, Dobrut, Guzów, Chronów	*	-/+	+	-/+	-/+	*	+	-/+	*	+	*	*	*
	Budowa/modernizacja ciągów pieszych przy drogach gminnych i powiatowych w Orońsku, Helenowie, Krogulczy Suchej	*	-/+	+	-/+	-/+	*	+	-/+	*	+	*	*	*
	Budowa obwodnicy Radomia i drogi krajowej nr S7 o parametrach drogi ekspresowej na odcinku: koniec obwodnicy Radomia – granica województwa mazowieckiego	*	-/+	+	-/+	-/+	*	+	-/+	*	-/+	+	*	*
	Realizacja obowiązku oszczędności energii przez jednostki sektora publicznego	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Termomodernizacja budynków jednostek organizacyjnych Gminy	*	*	+	-/+	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Przyłączenia do sieci elektroenergetycznych nowych odbiorców	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Przebudowa sieci elektroenergetycznej : Orońsko ŚN 1,2 ,NN 2,2	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Modernizacja sieci elektroenergetycznych ŚN i NN w miejscowości Orońsk	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych i gminnych	*	-/+	+	-/+	-/+	*	+	-/+	*	+	*	*	*
	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Opracowanie i przyjęcie dokumentacji dot. zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe (założenia do planu i plan)	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*
Ograniczenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego	Budowa/modernizacja dróg gminnych, obwodnicy	*	-/+	+	-/+	-/+	*	+	-/+	*	+	*	*	*
	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia pól elektromagnetycznych	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Ochrona wód	Budowa sieci kanalizacyjnej : Orońsko	*	*	+	*	*	+	-/+	-/+	*	*	*	*	*
	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Łaziskach	*	*	+	*	*	+	-/+	-/+	*	*	*	*	*
	Budowa systemu przyzgodowych oczyszczalni ścieków na terenach pozbawionych kanalizacji	*	*	+	*	*	+	-/+	-/+	*	*	*	*	*
	Modernizacja stacji uzdatniania wody: Dobrut	*	*	+	*	-/+	+	*	-/+	*	*	*	*	*
	Rozbudowa sieci wodociągowej: Orońsko	*	*	+	*	-/+	*	*	-/+	*	*	*	*	*
	Popularyzacja ograniczania wykorzystywania wód podziemnych dla innych potrzeb niż potrzeby socjalno-bytowe mieszkańców	*	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*
	Uwzględnianie w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego gmin ochrony głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)	*	*	+	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*
	Rzeka przewidziana do modernizacji: Szabasówka	*	*	+	*	*	-/+	*	+	*	*	*	*	*
Racjonalne wykorzystanie wód podziemnych na cele komunalne i przemysłowe	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	
Gospodarka odpadami	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów w gminie	*	*	+	+	+	+	+	+	+	+	*	*	+
	Likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów	*	*	+	+	+	+	+	+	+	+	*	*	+
	Usuwanie wyrobów azbestowych (aktualizacja programu usuwania wyrobów azbestowych)	*	*	+	+	+	+	+	+	+	+	*	*	+
	Rekultywacja nieczynnego składowiska odpadów w Guzowie	*	+	+	-/+	+	+	-/+	+	+	*	*	*	+
	Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	*	*	+
	Zwiększanie odzysku odpadów w wyniku wstępnej segregacji	*	*	+	+	+	+	+	+	+	+	*	*	+
Ochrona powierzchni ziemi	Prowadzenie badań określających zanieczyszczenie gleb użytkowanych rolniczo	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*
	Ograniczenie redukcji wartościowych powierzchni gruntów rolnych przez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*
	Upowszechnienie dobrej praktyki rolniczej	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*

	Wsparcie restrukturyzacji produkcji rolnej poprawa, jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	
	Ochrona wyrobisk przed zanieczyszczeniami i niewłaściwą rekultywacją	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	
Ochrona przyrody	Określenie obszarów predysponowanych do objęcia ochroną prawną	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*	
	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach lokalizacyjnych nakazów i zakazów obowiązujących na terenach przyrodniczych prawnie chronionych oraz innych uwarunkowań przyrodniczych	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*	
	Budowa, modernizacja i pielęgnacja parków i zieleni	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*	+
Edukacja ekologiczna	Szerzenie wiedzy ekologicznej na wszystkich poziomach edukacji	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*	+
	Organizowanie konkursów, warsztatów, seminariów z zakresu wiedzy ekologicznej	*	*	+	+	+	+	+	+	*	+	*	*	*	*
	Popularyzacja odnawialnych źródeł energii	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*	*
	Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie możliwości oszczędzania energii	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*	*
	Wykorzystanie energii odnawialnej	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*	*
	Popularyzacja ograniczania wykorzystywania wód podziemnych dla innych potrzeb niż potrzeby socjalno-bytowe mieszkańców	*	*	+	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*
Nadzwyczajne zagrożenia	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń w zakresie poważnych awarii przemysłowych	*	+	+	+	+	*	+	*	+	+	*	*	+	
	Propagowanie zasad przeciwdziałania zagrożeniom pożarowym w lasach	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*	
	Modernizacja i wyposażenie jednostek straży pożarnych	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*	

Źródło : Opracowanie własne + wpływ pozytywny, - wpływ negatywny, * brak wpływu * brak wpływu

Na podstawie powyższego nie stwierdzono występowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Wyniki zestawienia wskazują, że oddziaływanie Programu jest pozytywne i to zarówno w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska, jak i przy uwzględnieniu oceny ogólnej. W nielicznych przypadkach zdefiniowano oddziaływania negatywne jak i pozytywne w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska.

Stwierdzone negatywne oddziaływania są w większości związane z realizacją poszczególnych zadań inwestycyjnych - budowy i modernizacji infrastruktury drogowej, w tym ciągów pieszych, rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizacji ujęcia wody i oczyszczalni ścieków oraz rekultywacji składowiska odpadów. Inwestycje te przyczynią się przede wszystkim do wydłużenia sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej. Poprzez modernizację stacji uzdatniania nastąpi poprawa jakości ujmowanej wody, która wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi oraz zmniejszenie zagrożenia zdrowia publicznego. Uporządkowanie działań związanych z ujęciem i oczyszczaniem ścieków wpłynie na poprawę jakości środowiska wodnego. Natomiast budowa obwodnicy i modernizacja dróg oraz termomodernizacja przyczyni się do ograniczenia szkodliwych emisji do powietrza atmosferycznego. Regulacja rzeki wpłynie na polepszenie zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienie jej uprawy oraz ochronę użytków rolnych przed powodziami.

W przypadku dróg są to inwestycje wykazujące nieznaczne negatywne oddziaływanie na środowisko, jedynie w fazie realizacji prac drogowych. Nowe drogi i ze zmodernizowaną nawierzchnią, w fazie eksploatacji, stanowią źródło zanieczyszczeń znacznie mniej uciążliwe dla środowiska w porównaniu ze stanem wcześniejszym. Ograniczeniu ulegną szczególnie emisje hałasu i wibracji. Usprawnienie płynności ruchu w sieci dróg może doprowadzić do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Objęcie wszystkich mieszkańców odbiorem odpadów komunalnych, racjonalna gospodarka nimi oraz prowadzenie selektywnej zbiórki „u źródła” stanie się przyczyną poprawy jakości środowiska, a szczególnie powierzchni ziemi. Poza tym istnieje szansa, że likwidacja „dzikich” wysypisk, a także rekultywacja nieczynnego składowiska odpadów stanie się skuteczną metodą ochrony środowiska i poprawy warunków siedliskowych. Efektem jaki zostanie osiągnięty w ramach rekultywacji będzie przywrócenie terenowymi zdegradowanemu walorów pierwotnych¹⁴ w ramach rekultywacji technicznej i biologicznej.

Przeprowadzone analizy pozwalają stwierdzić, że nie są to oddziaływania o znaczącym charakterze, których nie da się zminimalizować i które uniemożliwiałyby przyjęcie projektu Programu.

Realizacja prac budowlanych, przy zachowaniu obowiązujących norm, przepisów oraz uwag i zaleceń poszczególnych dysponentów uzbrojenia terenu, pozwoli na ograniczenie bądź na zminimalizowanie negatywnego oddziaływania na środowisko. Większość zakłóceń w środowisku naturalnym zniknie po ustaniu robót i uprzątnięciu terenu

Stwierdzone negatywne oddziaływania w większości są związane z realizacją poszczególnych zadań inwestycyjnych w obszarze infrastruktury drogowej, gospodarki wodno – ściekowej i odpadami. Inwestycje te przyczynią się do efektywniejszej ochrony powietrza atmosferycznego, środowiska wodnego oraz powierzchni ziemi.

• **Oddziaływanie na środowisko ww. inwestycji na wszystkie formy ochrony przyrody** (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.). Na terenie gminy Orońsko znajduje się:

- 7 pomników przyrody
- 5 użytków ekologicznych

Tabela 7. Inwestycje mogące mieć wpływ na poszczególne formy ochrony przyrody

Formy ochrony przyrody	Planowane inwestycje	Występowanie form ochrony przyrody w promieniu 500 m od planowanych przedsięwzięć	Oddziaływanie inwestycji na obszary chronione
<ul style="list-style-type: none"> • Użytki ekologiczne – szt.5 • Pomniki przyrody szt. 7 	Budowa/modernizacja dróg gminnych : Orońsko, Bąków, Krogulcza Mokra, Dobrut, Guzów, Chronów	Nie występuje	Brak oddziaływania – planowana inwestycja znajduje się w oddaleniu od terenu chronionego
	Budowa obwodnicy Radomia i drogi krajowej nr S7 o parametrach drogi ekspresowej na odcinku: koniec obwodnicy Radomia – granica województwa mazowieckiego	Nie występuje	Brak oddziaływania – planowana inwestycja znajduje się w oddaleniu od terenu chronionego
	Budowa sieci kanalizacyjnej : Orońsko	Nie występuje	Brak oddziaływania – planowana inwestycja znajduje się w oddaleniu od terenu chronionego
	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Łaziskach	Nie występuje	Brak oddziaływania – planowana inwestycja znajduje się w oddaleniu od terenu chronionego
	Modernizacja stacji uzdatniania wody: Dobrut	Nie występuje	Brak oddziaływania – planowana inwestycja znajduje się w oddaleniu od terenu chronionego
	Rozbudowa sieci wodociągowej: Orońsko	Nie występuje	Brak oddziaływania – planowana inwestycja znajduje się w

¹⁴ Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu Wojewódzki plan gospodarki odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem 2018-2023. Warszawa. 2012

			oddaleniu od terenu chronionego
	Rekultywacja nieczynnego składowiska odpadów w Guzowie	Nie występuje	Brak oddziaływania – planowana inwestycja znajduje się w oddaleniu od terenu chronionego

Źródło : Opracowanie własne

Zapisane w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska inwestycje pozostają w części w fazie koncepcji – brak jest szczegółowych rozwiązań technologicznych, zakresu prac, lokalizacji itp. W związku z powyższym nie ma możliwości przeprowadzenia szczegółowej analizy oddziaływania na środowisko.

Szczegółowa analiza oddziaływań na środowisko poszczególnych inwestycji będzie możliwa w oparciu o sporządzone raporty oddziaływania na środowisko, co będzie możliwe w chwili, kiedy będzie wykonana dokumentacja techniczna i ustalony zakres inwestycji, a także dokładna lokalizacja.

Realizacja przedmiotowych prac będzie istotna z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia, życia i mienia ludzi, stąd eliminacja tych przedsięwzięć jest niemożliwa.

- Oddziaływanie planowanych inwestycji na obszar Natura 2000

Przeprowadzone wstępnie analizy nie wykazały potencjalnego negatywnego oddziaływania na gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, a także nie pogorszą integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

- Oddziaływanie na parki krajobrazowe

Na terenie gminy Orońsko nie występują parki stąd wstępne analizy nie wykazały potencjalnego negatywnego oddziaływania na wymienioną formę ochrony przyrody.

- Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć na obszar chronionego krajobrazu

Podobnie nie stwierdzono negatywnego oddziaływania na obszar chronionego krajobrazu poszczególnych inwestycji, ze względu na brak takiej formy ochrony przyrody.

- Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć na pomniki przyrody

Rzeczywiste możliwe negatywne oddziaływanie Programu na pomniki przyrody, których liczba na terenie gminy jest 7 szt., można wstępnie ocenić, jako niewielkie.

- Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć na użytki ekologiczne

Wstępne rozpoznanie nie wykazało potencjalnie negatywnego oddziaływania Programu na użytki ekologiczne, których liczba o łącznej powierzchni 9,90 ha na terenie gminy wynosi 5 szt.

- Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć na gatunki zwierząt, roślin, grzybów, objętych ochroną

Wszystkie zadania i kierunki działań wyznaczone w Programie służyć mają bezpośrednio poprawie stanu i jakości środowiska lub poprawie, jakości życia mieszkańców gminy. Niemniej, niektóre z nich mogą stanowić źródło oddziaływań i ingerencji w środowisko.

Tabela 8. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych ptaków¹⁵

Nazwa	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie eksploatacji
Bąk <i>Botaurus stellaris</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Kokoszka <i>Gallinula chloropus</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Wodnik <i>Rallus aquaticus</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Trzciniak <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Trzcinniczek <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Rokitniczka <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Łozówka <i>Acrocephalus palustris</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Potrzos <i>Emberiza schoeniclus</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Tabela 9. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych płazów i gadów¹⁶

Nazwa	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie eksploatacji
Jaszczurka żyworodna <i>Zootoca vivipara</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Ropucha szara <i>Bufo bufo</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Rzekotka drzewna <i>Hyla arborea</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Żaba wodna <i>Pelophylax esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Żaba jeziorkowa <i>Pelophylax lessonae</i> (<i>Rana lessonae</i>)	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Żaba trawna <i>Rana temporaria</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Żaba moczarowa <i>Rana arvalis</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Traszka zwyczajna <i>Lissotriton vulgaris</i> (<i>Triturus vulgaris</i>)	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

¹⁵ Nadleśnictwo Radom - 2014

¹⁶ Nadleśnictwo Radom - 2014

Tabela 10. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na chronione gatunki roślin naczyniowych¹⁷

Nazwa	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie eksploatacji
Lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i> L.	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Wawrzynek wilczelyko <i>Daphne mezereum</i> L.	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Tabela 11. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na chronione mchy i porosty¹⁸

Nazwa	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie eksploatacji
Rokiet pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Płonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i> .	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Przeprowadzone wstępne analizy nie wykazały potencjalnego negatywnego oddziaływania. Dlatego na podstawie powyższego należy uznać, że ostateczne skutki środowiskowe podejmowanych działań będą zależne m.in. od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. Na etapie budowy realizacja prawie wszystkich zadań może w pewnym zakresie oddziaływać na środowisko, jednak nie powinno to być oddziaływanie znaczące. Ponadto, jest ono krótkotrwałe i chwilowe.

8. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ dla gminy Orońsko

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim inwestycje na etapie budowy tj. w zakresie infrastruktury drogowej, a także w fazie realizacji i eksploatacji dróg.

Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jaki i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z bioróżnorodnością
- stosowanie rozwiązań technologicznych, konstrukcyjnych, w szczególności rozwiązań redukujących hałas, wibracje, natężenie ruchu, pobór wody, emisję pyłów i gazów, zrzut ścieków, powstawanie odpadów stałych
- zmniejszenie powierzchni zajętej przez przedsięwzięcie, ograniczenia wielkości produkcji
- zmiany terminu realizacji (np.: ograniczenie prac budowlanych do okresu poza sezonem rozrodczym określonych gatunków zwierząt, opóźnienie początku realizacji

¹⁷Nadleśnictwo Radom - 2014

¹⁸Nadleśnictwo Radom - 2014

przedsięwzięcia w związku z koniecznością uprzedniego wdrożenia określonych środków łagodzących)

- rozwiązanie specyficznego wspomaganie ciągłości przestrzennej populacji, funkcji korytarzy ekologicznych itp. (np.: przejścia dla zwierząt pod i nad liniowymi obiektami infrastruktury transportowej, „zielone korytarze” na obszarach zabudowanych).

Trasa realizacji sieci kanalizacyjnej zostanie uzgodniona w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody w zakresie zminimalizowania oddziaływania w czasie prowadzenia robót i stosowania zabezpieczeń w czasie eksploatacji. Oddziaływanie kanalizacji sanitarnej będzie miało miejsce tylko na etapie budowy, potem dla środowiska przyrodniczego eksploatacja będzie obojętna, a zrzut ścieków do oczyszczalni będzie korzystny dla środowiska (ścieki będą oczyszczone). Niniejsze wynika w szczególności z konieczności zastosowania rozwiązań i technologii spełniających wymogi BAT.

9. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie POŚ dla gminy Orońsko

Przeprowadzona w ramach Prognozy analiza celów Programu, a w szczególności jego spójności z innymi dokumentami strategicznymi (w tym nadrzędnym dokumentem, jakim jest Polityka Ekologiczna Państwa) wskazuje, że są one w pełni zgodne z postanowieniami tych dokumentów, a także wynikają wprost z postanowień wynikających z tych dokumentów oraz obowiązującego w Polsce prawa. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach proj. POŚ ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto dokument przedstawia ogólne propozycje przedsięwzięć i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań w ramach proj. POŚ silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważyć: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmienia, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

Realizacja zadań w zakładanych ramach czasowych będzie w większości przypadków uzależniona od pozyskania środków zewnętrznych (pomocowych).

10. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu POŚ

Podstawowym założeniem projektu Programu Ochrony Środowiska jest uzyskanie stałej i zauważalnej poprawy, jakości wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego. W przypadku braku jego realizacji lub realizacji fragmentarycznej (wyrwykowej) założone w Programie cele nie zostaną osiągnięte, a w konsekwencji może nastąpić pogorszenie się stanu środowiska przyrodniczego w regionie. Poniżej przedstawiono potencjalne zmiany, jakie mogłyby mieć miejsce w przypadku braku realizacji ustaleń Programu, w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji proj. POŚ:

- pogorszenie, jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków i brakiem systemu ich odprowadzania

- zmniejszanie się zasobów wodnych,
- zwiększone zagrożenie suszą glebową,
- postępująca degradacja gleb,
- degradacja walorów krajobrazu,
- pogorszenie, jakości powietrza,
- zwiększającą się liczbą mieszkańców narażonych na ponadnormatywne natężenie hałasu,
- wzrost zużycia surowców i wody,
- pogorszenie, jakości życia mieszkańców
- wzrost liczby „dzikich” wysypisk odpadów.

W przypadku, gdy proj. POŚ dla Gminy Orońsko nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska będzie wzrastać. A zatem realizacja Programu jest konieczna.

11. Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko ustaleń projektowanego dokumentu

W trakcie opracowywania Prognozy nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość wykonania prognozy za wyjątkiem braku inwentaryzacji przestrzennej użytków ekologicznych na terenie gminy. Pewne utrudnienia stwarzał brak najnowszych materiałów statystycznych, co wynika z ustalonej cykliczności prac Urzędu Statystycznego.

12. Metody wykorzystane przy opracowaniu Prognozy

Ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadzono według następującego schematu:
określenie zagadnień oceny oddziaływania na środowisko

identyfikacja stanu elementów środowiska, potencjalnie wrażliwych na zmiany w wyniku realizacji projektu Programu

identyfikacja kierunków działań, które mogą wpłynąć na stan środowiska

sporządzenie matrycy przedstawiającej w skondensowanej postaci obszary zależności w rozbiciu na poszczególne jego komponenty.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla aktualizacji Programu ochrony środowiska została opracowana na podstawie zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy wykorzystano również informacje udostępnione przez WIOŚ w Warszawie, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Urząd Gminy i in., a także posiadaną wiedzę i doświadczenia w zakresie ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska.

Analizie poddano aktualny i prognozowany stan ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami na terenie gminy Orońsko, a także proponowane kierunki działań w tym zakresie.

Nadto w Prognozie oceny oddziaływania na środowisko przeanalizowano uwzględnienie w Programie strategicznych kierunków działań przyjętych w innych dokumentach zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

13. Metody analizy realizacji postanowień projektu POŚ

Projekt POŚ dla Gminy Orońsko określa zasady i oceny monitorowania efektów jego realizacji. W ramach każdego priorytetu zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Dla każdego wskaźnika określono także źródło pozyskiwania danych do weryfikacji, co znacznie ułatwi ich uzyskanie. Ocena realizacji Programu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie, co dwa lata. W ramach prac nad Prognozą dokonano ich oceny i weryfikacji. Zamieszczone w Programie propozycje wskaźników monitorowania ich realizacji są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany, jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji.

14. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku.

Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Gmina Orońsko nie jest położona w obszarze przygranicznym, a realizacja proj. POŚ nie tworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie Prognozy stwierdzono, że realizacja Programu nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko, została opracowana zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.), a także ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze regionu.

Zakres merytoryczny prognozy wynika z art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Celem Prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko na lata 2014 - 2017 z perspektywą do roku 2021 - aktualizacja na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi.

Przyjęto średniookresowe cele pośrednie dotyczące poszczególnych komponentów środowiska. Do każdego z celów przyporządkowane zostały kierunki działań zmierzające do osiągnięcia postawionych celów. Dla osiągnięcia wyznaczonych celów wskazano działania oraz zadania prowadzące do ich realizacji.

Ocena stanu środowiska na terenie gminy Orońsko pozwoliła wskazać następujące problemy ochrony środowiska:

- brak gazyfikacji na terenie gminy

- wysoka emisja z gospodarstw domowych
- niska efektywność funkcjonujących systemów selektywnego zbierania odpadów
- zły stan techniczny odcinków dróg na terenie gminy
- niski poziom skanalizowania gminy
- niezrekultywowane składowisko odpadów

Wskazane problemy środowiskowe na terenie gminy znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w projekcie POŚ dla Gminy Orońsko zadań do realizacji.

W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w proj. POŚ zadań na następujące elementy: obszary Natura 2000, różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta i rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi i glebę, przyrodę i krajobraz.

Określono czy oddziaływanie to może mieć kierunek negatywny, pozytywny czy obojętny na poszczególne elementy. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Potencjalne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji:

- budową przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych do obiektów
- usuwaniem azbestu z obiektów i instalacji budowlanych
- modernizacją fragmentów dróg
- termomodernizacją budynków.

W większości przedsięwzięć przewidywanych do realizacji w Programie bezpośrednie oddziaływanie na środowisko będzie lokalne i krótkotrwałe. Oddziaływania te mogą być także znacznie ograniczone poprzez wybór odpowiedniej lokalizacji, właściwą realizację oraz użytkowanie inwestycji. W przypadku realizacji zaplanowanych inwestycji na terenach cennych przyrodniczo, należy szczegółowo rozważyć wszystkie oddziaływania.

Realizacja żadnego z proponowanych działań nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko. Wśród zadań ujętych w projekcie Programu nie ma inwestycji mogących powodować większe zagrożenie dla środowiska, gdyż suma korzyści z ich realizacji przekracza jednak zdecydowanie potencjalne zagrożenie. W sytuacji, gdy większość Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021 - aktualizacja, ma pozytywny wpływ na środowisko, proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Szczegółowa analiza oddziaływań na środowisko poszczególnych inwestycji możliwa będzie na etapie wydawania decyzji środowiskowej.

W przypadku, gdy POŚ dla Gminy Orońsko nie zostanie wdrożony prowadzić to może do pogłębiania się problemów w zakresie ochrony środowiska, co negatywnie wpłynie na zdrowie mieszkańców, a także przyczyni się do degradacji zasobów przyrodniczych.

Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich założonych kierunków działań w proj. POŚ pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo - kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.

16. Spis materiałów źródłowych

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.)
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018. Sejmik Województwa Mazowieckiego Warszawa 2012 r.
- Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018 - 2023. 2012
- Program zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020. Warszawa. 2007.
- Program Malej Retencji Województwa Mazowieckiego. Warszawa 2008.
- Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002.
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko na lata 2009 - 2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016. 2009
- Stan Środowiska w województwie mazowieckim w 2012 roku. WIOŚ 2013
- Roczna ocena, jakości powietrza w województwie mazowieckim raport za 2013 rok – WIOŚ. Warszawa 2014
- Monitoring hałasu w 2013 rok. WIOS. Warszawa 2014
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orońsko na lata 2009 - 2012 z uwzględnieniem perspektywy do 2016 roku. 2009
- Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Orońsko 2007
- Strategia rozwoju powiatu szydłowieckiego (aktualizacja) 2012 r.
- ¹ <http://www.wios.warszawa.pl/pl/publikacje-wios/publikacje/962,Roczna-Ocena-Jakosci-Powietrza-w-wojewodztwie-mazowieckim-Raport-za-rok-2013.html>
- http://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=267
- ¹ <http://www.wios.warszawa.pl/pl/monitoring-srodowiska/monitoring-wod/monitoring-rzek/813,Monitoring-rzek-w-latach-2010-2012.html>
- http://wios.warszawa.pl/ftp/dokumenty/zalaczniki/Halas_w_2013Internet.pdf
- <http://isap.sejm.gov.pl/search.jsp>
- <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
- <http://spdpsh.pgi.gov.pl/PSHv7/>
- http://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=wyniki&cz=F

17. Spis tabel

Tabela 1. Wykaz zbiorników wodnych na terenie gminy Orońsko.....	9
Tabela 2. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia	10
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony roślin ...	10
Tabela 4. Wykaz obiektów mogących pogorszyć stan środowiska na terenie gminy Orońsko	15
Tabela 5. Lista przedsięwzięć priorytetowych gminy Orońsko na lata 2014 – 2021	21
Tabela 6. Matryca wpływów zagadnień na poszczególne elementy ochrony środowiska	23
Tabela 7. Inwestycje mogące mieć wpływ na poszczególne formy ochrony przyrody	25
Tabela 8. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych ptaków.....	27
Tabela 9. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych płazów i gadów.....	27
Tabela 10. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na chronione gatunki roślin naczyniowych	28
Tabela 11. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na chronione mchy i porosty	28